

### مقدمه

روان‌شناسی یکی از علوم است که از دیرباز مورد توجه اندیشمندان زیادی بوده است. تاملات روان‌شناسی پیش از شکل‌گیری روان‌شناسی به طور رسمی معمولاً تحت عنوان "علم النفس" در کتب فلسفی مطرح می‌شده ولی روان‌شناسی جدید به عنوان یکی از شاخه‌های علوم تجربی، علمی جوان است و قدمت آن به اواخر قرن نوزدهم برمی‌گردد. روان‌شناسی افراد مختلف را به خود جذب می‌کند و از آنجا که به گونه‌ای با همه ابعاد و جنبه‌های زندگی ما در ارتباط است و دانشی است که انسان همواره در متن زندگی خود به طور مستقیم با آن در ارتباط بوده از این رو قدمتی دیرینه دارد و در سراسر تاریخ مورد توجه اندیشمندان قرار گرفته است.

### تعریف

علمی است که رفتار و فرایندهای شناختی، عاطفی اعم از آگاه و ناآگاه، و امور جسمانی مربوط به آن را بررسی می‌کند. این علم جایگاه ویژه‌ای در میان علوم انسانی و اجتماعی دارد. روان‌شناسی به یک معنی تمام رفتار آدمی را می‌کاود و قواعد حاکم بر روان را در تمام عرصه‌ها آشکار می‌سازد. روان‌شناسی به صورت عام شاخه‌ها و گرایش‌های مختلفی همچون روان‌شناسی رشد، بالینی، تربیتی، شخصیت، اجتماعی و ... دارد. و بر همین اساس در دانشگاه‌ها و مراکز علمی جهان ده‌ها زیر رشته در روان‌شناسی دایر شده است. هدف مشترک همه این گرایش‌ها، آشنایی با قواعد حاکم بر ابعاد مختلف رفتار، از جمله شناخت پایه‌های زیستی رفتار، اصول یادگیری، قواعد حاکم بر شکل‌گیری و تحول شخصیت، شناخت رفتارهای بهنجار و نابهنجار، و در نتیجه کشف شیوه‌های اصلاح رفتار، آموزش مهارت‌های زندگی و روش تربیت فرزندان می‌باشد.

## جایگاه و هدف تأسیس رشته روان‌شناسی در مؤسسه

روان‌شناسی برای تبیین چگونگی شکل‌گیری و تحول فرایندهای روانی پا به عرصه نهاد. سردمداران این رشته در آغاز فکر می‌کردند با تکیه بر تجربه می‌توانند تمام قواعد حاکم بر روان را کشف کنند؛ ولی به تدریج معلوم شد که این علم با تکیه بر یافته‌های صرفاً تجربی، غنای لازم را پیدا نمی‌کند؛ به همین دلیل و با توجه به همه جانبه بودن دین اسلام در ابعاد جسمی، روانی و معنوی انسان، پرداختن به این رشته، در حوزه علمیه و از سوی آشنایان به مبانی و متون اصلی اسلام، اهمیت و ضرورت می‌یابد؛ زیرا همان‌گونه که اظهار نظر درباره موضوعات روان‌شناسی، امری تخصصی بوده و نیاز به متخصص دارد، دریافت، تبیین و تدوین درست دیدگاه اسلام در این باره به مراتب حساس‌تر و دقیق‌تر و نیازمند به افراد آگاه از هر دو عرصه یعنی اسلام و روان‌شناسی است. بر اساس همین اندیشه، رشته روان‌شناسی در کنار سایر رشته‌های علوم انسانی در مؤسسه امام خمینی (ره) تأسیس گردید تا طلاب و فضلا با آگاهی از مبانی دینی و متون اسلامی و آشنایی با مباحث روان‌شناختی زمینه تعامل این دو حوزه معرفتی را فراهم آورند.

تردیدی نیست که روان‌شناسی می‌تواند با استفاده از آموزه‌های اسلامی به نقطه‌های رفیع تعالی دست یابد و در سایه این رویکرد بسیاری از خلاءها برطرف شده و کجروی‌های مطرح شده در روان‌شناسی اصلاح خواهد شد.

گرایش‌های رشته روان‌شناسی

کسانی که عنوان روان‌شناس دارند غالباً یا روان‌شناس بالینی هستند یا روان‌شناس مشاوره. کار آنان

بررسی علل ، شیوه درمان و تشخیص اختلالات رفتاری ، هیجانی و موازین بهداشت روانی است .

**روانشناسان شناختی :** تفکر درونی از قبیل پردازش اطلاعات ، حافظه و مفهوم سازی را بررسی می کنند .

**روانشناسان رشد :** تغییرات رفتاری وابسته به سن را از دوره پیش تولد تا دوره پیری مطالعه می کند .

**روانشناسان تربیتی :** روی مطالب وابسته به مدرسه ، از قبیل طاحی برنامه های درسی ، روش های تدریس ، یا روش های مشاوره که بتوان در مدارس بکار برد ، کار می کنند .

**روانشناسان آزمایشی :** با تکیه بر روش های علمی ، در حوزه هایی مانند یادگیری ، حافظه و احساس و ادراک دست به آزمایش و پژوهش می زند .

**روانشناسان صنعتی یا سازمانی :** معمولا در زمینه داد و ستد یا صنعت درباره مطالبی از قبیل شرایط بهینه کار ، انتخاب کارکنان و بازاریابی برای محصولات کار می کنند .

**روانشناسان اجتماعی :** همه جنبه های رفتار اجتماعی و چگونگی تعامل مردم با یکدیگر را بررسی می کنند به عنوان نمونه رفتار پرخاشگری ، روابط اجتماعی افراد با یکدیگر ، برقراری دوستی و ... .